МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра німецької та французької філології

КОМПЛЕКС НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВНА ІНОЗЕМНА МОВА (ПУПМ)

Освітньо-професійна програма:	Мова і література (німецька)
Спеціальність:	035 Філологія, 014 Середня освіта
Спеціалізація:	035.04 Германські мови та літератури (переклад включно), 014.02 Мова і література (німецька)
Курс:	I, II (ОС «Магістр»)
Факультет	іноземних мов

Автори: доцент, Гутнікова А.В.

Затверджено на засіданні кафедри протокол № 2 від «17» вересня 2019

Маріуполь - 2 0 1 9

ЗМІСТ

№	Назва	Стор.
1	Робоча програма навчальної дисципліни	3
2	Навчальний контент	11
3	Методичні рекомендації до проведення практичних занять	23
4	Дидактичне забезпечення самостійної роботи	26
5	Засоби діагностики навчальних досягнень студентів	30
6	Перелік навчально-методичних посібників, технічних засобів навчання тощо	31
7	Інформаційні матеріали бібліотеки по забезпеченню	33

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра німецької та французької філології

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
_____ Ю.М. Кажан
«17» вересня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВНА ІНОЗЕМНА МОВА (ПУПМ)

Освітньо-професійна програма:	Мова і література (німецька)
Спеціальність:	035 Філологія, 014 Середня освіта
Спеціалізація:	035.04 Германські мови та літератури (переклад включно), 014.02 Мова і література (німецька)
Курс:	I, II (ОС «Магістр»)
Факультет	іноземних мов

Автори: доцент, Гутнікова А.В.

Затверджено на засіданні кафедри протокол № 2 від «17» вересня 2019

м. Маріуполь – 2019 рік

Робоча програма з ПУПМ для студентів ОПП: Мова і література (німецька)

Спеціальність:	035 Філологія, 014 Середня освіта
Спеціалізація:	035.04 Германські мови та літератури (переклад включно), 014.02 Мова і література (німецька)
Курс:	I, II (ОС «Магістр»)

Розробник: Гутнікова Алла Володимирівна, кандидат філологічних наук, доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри німецької та французької філології протокол

№ 02 від «17» вересня 2019р.

Завідувач кафедри німецької та французької філології к.п.н.,

доцент Кажан Ю.М

© GUT, 2019 рік
© GUT, 2019 рік

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень</td><td colspan="3">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td colspan="3">денна форма навчання</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Кількість кредитів – 15</td><td>Галузь знань 01 Освіта
Галузь знань 03 Гуманітарні науки</td><td colspan="3" rowspan="2">Нормативна
(за вибором)</td></tr>
<tr><td>Спеціальність 014 Середня освіта, Спеціальність 035 Філологія</td></tr>
<tr><td>Модулів – 1</td><td rowspan="4">спеціалізація:
Мова та література
(німецька)</td><td colspan="3">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів – 4</td><td>перший</td><td colspan="2">другий</td></tr>
<tr><td></td><td colspan="3">Семестр</td></tr>
<tr><td>Загальна кількість годин – 360</td><td>перший</td><td>другий</td><td>третій</td></tr>
<tr><td rowspan="9">Тижневих годин для денної форми навчання:
аудиторних – 2
самостійної роботи студента - 6</td><td rowspan="9">ОС «МАГІСТР»</td><td colspan="3">Лекції</td></tr>
<tr><td>год.</td><td colspan="2">год.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>60 год.</td><td>30 год.</td><td>30 год.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Лабораторні</td></tr>
<tr><td>год.</td><td colspan="2">год.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Самостійна робота (у т.ч. З –ІНДЗ)</td></tr>
<tr><td>116 год.</td><td>56 год.</td><td>56 год.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Індивідуальні завдання: 12 год.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Вид контролю: залік, іспит; ДЕК</td></tr>
</table>

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:
для денної форми навчання – 35%-65%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета

1. Розвиток лінгвістичної компетенції через розвиток і поглиблення/ вдосконалення лексичних, граматичних та фонологічних знань, які є необхідними при комунікації про теми і проблеми, що вони є визначені програмою.
2. Поглиблення професійно спрямованої комунікативної компетенції через презентацію нових методів та способів навчання, а також завдяки залученню студентів до обговорення процесів навчання/ вивчення.
3. На курсі збагачується словниковий запас та закріплюється мовний матеріал, вивчений на попередніх курсах; поглиблення знань мови відбувається, як і раніше, у взаємозв'язку усіх його боків (аспектів) на матеріалі підвищеної трудності, тобто на аутентичних матеріалах: відбувається робота над оригінальними текстами та над фонограмами з записом.
4. особлива увага приділяється лінгво-стилістичному та літературознавчому аналізу (інтерпретації друкованого текста чи текста, що звучить, різних жанрів та різного характера (проза, поезія,

публіцистика, художня література, країнознавство, соціально-політичні тексти, спеціальні тексти).

Завдання

1. Розвиток у студентів навичок розуміння іншомовного матеріалу.
2. Розвиток навичок та вмінь підготовленого та непідготовленого мовлення.
3. Розвивати вміння студентів давати лінгво-стилістичний, політичний аналіз мовного матеріалу.
4. Розвивати вміння студентів робити літературно вірні переклади текстів з німецької мови на рідну та навпаки.
5. Студенти повинні знати мову реалій, пов´язаних з найважливішими історичними подіями, культурно-історичними асоціаціями з особливостями суспільне-політичного життя, державним устрієм, економікою, традиціями і звичаями німецькомовних країн.
6. Навчання реферуванню оригінальних матеріалів є розвиток умінь і навичок складання реферату /анотації німецькою мовою, який побудований на основі смислової компресії першоджерела і переднє його головний зміст.
7. Уміти відтворювати прослуханий текст у формі тез, конспекту, реферату, анотації, дотримуючись послідовності викладу, користуючись послідовності викладу користуючись адекватними засобами і правилами структурного, графічного, орфографічного і пунктуаційного оформлення.
8. Уміти скласти план прослуханого тексту, написати твір, лист, телеграмму, факс тощо, відбираючи відповідні мовні засоби і дотримуючись необхідних правил оформлення письмового висловлювання.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Компетенції:

Лексична компетенція. Характеристика словника: слова і словосполучення із літературної мови, які володіють широкою сполучуваністю, важливі за своєю семантикою, які вирізняються значним словотворчим потенціалом; експресивно-стилістично забарвлена лексика; діалектизми; загально-мовна і діалектна синонімія, терміни і термінологічна синонімія, термінологічні дублети; професійні і соціальні жаргонізми; синоніми, антоніми, омоніми.

Комунікативна компетенція. Активно приймати участь у діалозі, бесіді про теми та проблеми, при цьому також самому бути ініціатором розмови та зміни теми розмови. Приймати участь у дискусіях на задані теми та вміти зрозуміло, із поясненнями та обґрунтуванням захищати своє ставлення. Темп і спонтанність мовлення повинні бути достатніми для ведення звичайної бесіди із носіями мови. Вміти під час бесіди самостійно виправляти помилки, що вони можуть призвести до незрозумілостей. Вміти починати розмови із достатньо широким спектром мовно-мовленнєвих засобів, вміти підтримувати та закінчити розмову. Продукувати коротке, відносно спонтанне та вільне монологічне висловлювання до більшості знайомих ситуацій. Описувати та висловлювати свої думки й почуття, розповідати власні історії; добре зрозуміло робити підготовану презентацію, вільно та зрозуміло (логічно) висловлюватись, використовуючи складні речення, ідіоматичні звороти.

Писемне мовлення. Вміти висловити почуття, враження, власний досвід, коментувати певні повідомлення.

При відносно доброму володінні граматикою використовувати деякі засоби текстових зв'язків для поєднання своїх висловлювань у зрозумілий текст. Вміти продукувати тексти для писемної комунікації різних видів (особисті листи та листівки, читацькі листи, ділові папери), писати твори як творчі тексти на задану тематику/ проблематику. Вміти користуватися тлумачними, фразеологічними, фонетичними, синонімічними та антонімічними словниками.

Аудіокомпетенція. Розуміти прослуханий текст середньої трудності, який містить до 80 % знайомої лексики (10 хвилин звучання), у виконані незнайомих осіб (магнітофонний запис, кіно, радіо, відео) та передавати його зміст (вимова - чітка, темп мовлення – середній). Студенти повинні знати мовою реалій, пов’язаних з найважливішими історичними подіями, культурно-історичними асоціаціями з особливостями суспільно-політичного життя, державним устроєм, економікою, традиціями і звичаями німецькомовних країн.

Особливості організації аудиторної роботи - практичні заняття.

Індивідуальна робота студентів полягає у складанні портфоліо: написанні конспектів до виучуваних тем, складенні тематичних словників-мінімумів, підготовці, написанні та виконанні творчих робіт, в тому числі творів, складенні граматичних таблиць, підготовці та написанні проміжних та підсумкових модульних контрольних робіт.

Самостійна робота студентів передбачає виконання домашніх вправ та завдань при підготовці до практичних занять; роботу у комп'ютерних класах (або вдома) з електронними носіями інформації, аудіо- та відеокасетами для формування правильної вимови, а також опрацювання виучуваного матеріалу; виконання лабораторних робіт.

Робоча програма розрахована на студентів, які навчаються за освітньо-кваліфікаційними програмами підготовки спеціаліста.

Програма побудована за вимогами кредитно-трансферної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах та узгоджена з примірною структурою змісту навчального курсу, рекомендованою Європейською Кредитно-трансферною Системою (ECTS).

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. ПУПМ

<u>1 семестр</u>

Змістовий модуль 1. Соціальне забезпечення громадян України та ФРН
Тема 1. Соціальне забезпечення громадян ФРН
Тема 2 Соціальне забезпечення громадян України та ФРН
Змістовий модуль 2. Педагогічна практика
Тема 1. Моя педагогічна практика
Тема 2. Професія вчителя

<u>2 семестр</u>
Змістовий модуль 3. Політичні об’єднання та унії
Тема 1. Політичні об’єднання та унії в світі
Тема 2. Політичні об’єднання та унії в Європі

<u>3 семестр</u>

Змістовий модуль 4. Українсько-німецькі відносини
Тема 1. Українсько-німецькі відносини у сфері політики та економіки
Тема 2. Українсько-німецькі відносини у гуманітарній сфері

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	Пр.	Інд.	СРС	ІНДЗ		л	п	лаб	інд	с.р.
Модуль 1 ПУПМ												
Змістовий модуль 1. Соціальне забезпечення громадян України та ФРН												
Тема 1. Соціальне забезпечення громадян ФРН	50		20	2	28							
Тема 2 Соціальне забезпечення громадян України та ФРН	50		20	2	27	1						
Разом за змістовим	**100**		**40**	**4**	**55**	1						

модулем 1												
Змістовий модуль 2. Педагогічна практика												
Тема 1. Моя педагогічна практика	40		10	2	28							
Тема 2. Професія вчителя	40		10	2	28							
Разом за змістовим модулем 2	**80**		**20**	**4**	**56**							
Змістовий модуль 3. Політичні об'єднання та унії												
Тема 1. Політичні об'єднання та унії в світі	46		16	2	28							
Тема 2. Політичні об'єднання та унії в Європі	44		14		29	1						
Разом за змістовим модулем 3	**90**		**30**	**2**	**57**	1						
Змістовий модуль 4. Українсько-німецькі відносини												
Тема 1. Українсько-німецькі відносини у сфері політики та економіки	46		16		30							
Тема 2. Українсько-німецькі відносини у гуманітарній сфері	44		14	2	27	1						
Разом за змістовим модулем 4	**90**		**30**	**2**	**57**	1						
Усього годин	360		120	12	225	3						

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	**Тема 1.** Соціальне забезпечення громадян ФРН	20
2	**Тема 2** Соціальне забезпечення громадян України та ФРН	20
3	**Тема 3.** Моя педагогічна практика	10
4	**Тема 4.** Професія вчителя	10
5	**Тема 5.** Політичні об'єднання та унії в світі	16
6	**Тема 6.** Політичні об'єднання та унії в Європі	14
7	**Тема 7.** Українсько-німецькі відносини у сфері політики та економіки	16
8	**Тема 8.** Українсько-німецькі відносини у гуманітарній сфері	14
	Разом	120

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	**Тема 1.** Соціальне забезпечення громадян ФРН	28
2	**Тема 2** Соціальне забезпечення громадян України та ФРН	27
3	**Тема 3.** Моя педагогічна практика	28
4	**Тема 4.** Професія вчителя	28
5	**Тема 5.** Політичні об'єднання та унії в світі	28
6	**Тема 6.** Політичні об'єднання та унії в Європі	29
7	**Тема 7.** Українсько-німецькі відносини у сфері політики та економіки	30
8	**Тема 8.** Українсько-німецькі відносини у гуманітарній сфері	27
	Разом	225

7. Індивідуальні завдання

Підготування рефератів за темою „Соціальне забезпечення громадян України та ФРН.

Майнд-меп; Як я бачу майбутнє системи освіти в нашій країні.

Проведення ток-шоу „Які переваги політичної системи Німеччини можна було б використати для демократичного розвитку України".

8. Методи навчання
Граматико-перекладний, аудіолінгвальний і аудіовізуальний та комунікативно-орієнтовний підходи у навчанні німецької мови.

9. Методи контролю
Поточне тестування, модульні контрольні роботи, оцінка за ІНДЗ

10. Розподіл балів, які отримують студенти

для заліку

Поточне тестування та самостійна робота		ІНДЗ	Сума
Змістовий модуль №1	Змістовий модуль № 2		
30	30	40	100

для екзамену

Поточне тестування та самостійна робота	МКР	ІНДЗ	Сума
Змістовий модуль № 3			
55	15	40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	**A**	відмінно	зараховано
82-89	**B**	добре	
74-81	**C**		
64-73	**D**	задовільно	
60-63	**E**		
35-59	**FX**	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	**F**	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення: комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни (ІКНМЗД).

12. Рекомендована література
Базова

1. Брандес М.П. Стилистика немецкого языка / М.П. Брандес. - М.: Высш. шк., 1990. – 320 с.
2. Брандес М.П. Практикум по стилистике немецкого язика / М.П. Брандес. - М.: Высш. шк., 1990. – 448 с.
3. Жеребков В.А. Стилистическая грамматика немецкого язика / В.А. Жеребков. - М.: Высш. шк., 1988. – 314 с.

Aspekte sprachlichen Handels. Arbeitsbuch für die Oberstufe. – Frankfurt / Berlin / München: Diesterweg, 1986. – 234 S.
Conrad. Chips. Sensoren. Computer. - Leipzig / Jena / Berlin: Urania, 1986. – 315 S.
Galaj O.M. Deutsch für die Fachrichtung Philologie / O.M. Galaj u.a. – Minsk: Vyssaja Skola, 1990. – 540 S.
Hebel F. Lesen. Darstellen. Begreifen. Lese- und Arbeitsbuch für den Literatur- und Sprachunterricht. Ausgabe A 6 / F. Hebel u.a. – Frankfurt am Main: Hirschgraben, 1990. – 260 S.
"Politische Zeitung" 54 / 88.
Römer. Geschäftliche Briefe des Privatmanns, Handwerkers, Kaufmanns / Römer. - Niederhausen: Falken, 1990. – 248 S.
Killy W. TS - Texte für die Sekundarstufe / W. Killy u.a. – Hannover: Hermann Schrödel, 1983. – 164 S.
Riesel E., Schendels E. Deutsche Stilistik / E. Riesel, E. Schendels. - M.: Vyssaja Skola, 1975. – 376 S.
Riesel E. Theorie und Praxis der linguistischen Textinterpretation / E. Riesel. - M.: Vyssaja Skola, 1974. – 175 S.
Буц И.Л., Буц И.В. Учимся беседовать на общественно-политические темы / И.Л. Буц, И.В.Буц. - М.: Высшая школа, 1991. – 348 с.
Болгова Л.А., Халеева Н.И. Работа над текстом на уроке немецкого язика / Л.А. Болгова, Н.И. Халеева. - М.: Высшая школа, 1989. – 297 с.
Гандельман В.А. Актуальная общественно-политическая лексика / В.А. Гандельман. - М.: Высшая школа, 1991. – 318 с.
Миронова В.Ю., Макарова М.М. Основные трудности языка газеты / В.Ю. Миронова, М.М. Макарова. – М.: Высшая школа, 1988. – 220 с.
Aktuelle Texte 3. Lesen, Hören, Diskutieren und Schreiben. – Stuttgart: Ernst Klett, 1979. – 179 S.
Mayers Jugendlexikon. 2, aktualisierte Auflage. – Meyers Lexikonverlag, 1991. – 672 S.
Tatsachen über Deutschland. Societäts. – Verlag, Frankfurt/Main, 1992. – 546 S.
Kleines Deutschland Lexikon.Verlag C.H. Beck, München, 1994. – 613 S.
Almanach der Bundesregierung 1995-1996. Presse- und Informationsamt der Bundesregierung, Bonn, 1995. – 465 S.
Langenscheidts Grosswörterbuch. Deutsch als Fremdsprache. Langenscheidt, München, 1998. – 654 S.
Duden. Deutsches Universalwörterbuch. Dudenverlag, Mannheim, 2001. – 920 S.
Küpper.Wörterbuch der deutschen Umgangssprache. Ernst Klett Verlag, Stuttgart, 1996. – 574 S.
Бориско Н.Ф. Бизнес-курс немецкого языка / Н.Ф. Бориско. – К., 1996. – 350 S.
Гутникова А.В. Методические указания к развитию навыков устной речи на немецком языке / А.В. Гутникова. – Мариуполь: МГИ, 2002. – 64 с.
Aktuelle Texte (1-3). – Ernst Klett Verlag, 1982. – 179 S.
Istschenko N., Karpus A., Perkowska I. Deutsch / N.Istschenko, A.Karpus, I.Perkowska. – Вінниця: Нова книга, 2001. – 264 S.
Leselandschaft (2). - Verlag für Deutsch, 1997.
Schuhmann F. Mittelstufe Deutsch / F. Schuhmann. - Verlag für Deutsch, München, 1992. – 320 S.

Допоміжна

1. Журнал Deutschland.
2. Журнал Guten Tag.
3. Журнал Inter Nationes.
4. Журнал Kulturchronik.
5. Журнал TIP.
6. Журнал Deutsch als Femdsprache.
7. Культурная жизнь ФРГ. – Бонн: Интер Натионес, 1993.
8. Примирение через границы. .- Bonn: Inter Nationes –1991.
9. Bolten J., Gehrke E. Marktchance. – Stuttgart, München, Düsseldorf, Leipzig: Ernst Klett Verlag, 1997.
10. Bubner Fr. Transparente Landeskunde.- Bonn: Inter Nationes -1998.
11. Deutsche in Rußland und in der GUS. - Bonn: Inter Nationes –1991.
12. Europa 2000. - Bonn: Inter Nationes –1991.
13. Forster M. Hörverständnisübungen. - Bonn: Inter Nationes, 1991.
14. Führ Chr. Schulen und Hochschulen in der BRD.- Bonn: Inter Nationes, 1988.
15. Marktplatz. – Köln: Deutsche Welle, 1998.
16. Meyers- Jugendlexikon. – Mannheim, Wien, Zürich: Meyers Lexikonverlag, 1989.
17. Mensch und Raum. 5-6.
18. NATO. - Bonn: Inter Nationes, 1996.
19. Pötzsch H. Die deutsche Demokratie. – Bonn, 1995.

20. Rump C.G. Wie betrachte ich ein abstraktes Kunstwerk.- Bonn: Inter Nationes -1997.
21. Tatsachen über Deutschland. – Verlag: Frankfurt am Main, 2000.
22. Thema Politik. – Ernst Klett Verlag, 1990.

13. Інформаційні ресурси

23. Umweltschutz in Deutschland. – Bonn, 1992.
24. CD-Rom “Von Aachen bis Zwickau”.
25. CD-Rom. Marktplatz. – Köln: Deutsche Welle, 2000.
26. CD-Rom “Encarta 98”.
27. CD-Rom „Louvre“.
28. http://www.bildunssserver.de
29. http://www.daf.uni- mainz.de/landeskunde
30. http://www.deutsch-als- fremdsprache.de
31. http://www.deutsch-onlme.com
32. httD://www.einblicke.com
33. http://www.encarta.de
34. http://www.faz.net
35. http://www.focus.de
36. http://www.fu-berlin.de/phin
37. http://w\vw.fussnoten~zur- literatur.de
38. http://www.greenpeace.de
39. http://www.inter-natmnes.de
40. httD://www.ismennt.is/not/bernd
41. http://www.handelsblatt.com
42. http://www.iuneekarriere.com
43. http://www.imse. imi-essen.de
44. http://punktde.ruhr~uni-
45. HttD://www.spiegeI.de
46. htt»://www.stern.de
47. http://www.tu-dresden.de/sulifff/daf
48. http://www.zdf.de
49. http://www.zeit.de
50. http://www.zum.de

Навчальний контент
(I семестр)

Змістовий модуль 1

Тема 1. ***Marktwirtschaft in Deutschland und in der Ukraine***
Практичні заняття – 10 годин
Самостійна робота – 1 год.

Практичне заняття 1

1. Wirtschaftsordnungen und Wirtschaftsformen.
2. Marktwirtschaft und ihre Merkmale. Marktwirtschaft vs. Zentralverwaltungswirtschaft.
3. Soziale Marktwirtschaft in Deutschland.

Практичне заняття 2

1. Geschichte der Marktwirtschaft.
2. Marktwirtschaft und soziale Gerechtigkeit.
3. Marktversagen und seine Faktoren.

Практичне заняття 3

1. Begriff und Inhalt des deutschen Ostenaufschwungs.
2. Wirtschaftskrise in Deutschland.
3. Wirtschaftskrise in den EU-Ländern.

Практичне заняття 4

1. Staatliche Maßnahmen zur Bewältigung der Wirtschaftskrise in Deutschland.
2. Staatliche Maßnahmen zur Bewältigung der Wirtschaftskrise in der Ukraine.

Практичне заняття 5

1. Ukraine als „Schwellenland—: Merkmale der Wirtschaft.
2. Übergangsphase zur Marktwirtschaft in der Ukraine.

Завдання для самостійної роботи студентів

1. Übersetzen Sie den Artikel «Кон`юнктурний пакет I. Кон`юнктурний пакет II – найважливіші пункти» ins Deutsche. Analysieren Sie dabei Übersetzungsschwierigkeiten lexikalischer, morphologischer und syntaktischer Ebene.

Quelle: Zeitschrift Deutschland. Forum für Politik, Kultur und Wirtschaft.– Nr.1/2009. S.10-11.

2. Vergleichen Sie Ihre Übersetzung mit der Vorlage des Artikels in deutschsprachiger Ausgabe. Merken Sie sich Unterschiede und begründen Sie Ihre Übersetzungslösungen. Korrigieren Sie Ihren Text, falls notwendig.
3. Nehmen Sie eine Rückübersetzung aus Ihrer eigenen deutschsprachigen Variante ins Ukrainische vor. Vergleichen Sie Ihre Übersetzung mit der Vorlage des Artikels in ukrainischer Sprache. Merken Sie sich Unterschiede.

Тема 2. ***Börsen und Aktien***

Практичні заняття – 10 год.
Самостійна робота – 1 год.

Практичне заняття 1

1. Rund um die Börse: Begriff und Inhalt des Börsengeschäfts.
2. Geschichte der Börse.

Практичне заняття 2

1. Arten der Börsen.
2. Die deutschen und internationalen Aktienindizes. Der DAX und Euro Stoxx.

Практичне заняття 3

1. Wertpapiere. Arten der Aktien.
2. Aktienkurse.

Практичне заняття 4

1. Börsenlatein»□ das Lexikon des Börsengeschäfts.
2. Kursnotierung der Aktiengesellschaften: Kommentar der statistischen Angaben.

Практичне заняття 5

1. Börsenmeldung. An der Frankfurter Wertpapierbörse.
2. Themabezogene Textsorten und ihre Besonderheiten.

Завдання для самостійної роботи студентів

1. Schauen Sie sich Wirtschaftsnachrichten zum Thema „Börse— und geben Sie kurz den Inhalt in der ukrainischen Sprache wieder.

Quelle: Videocassette „Bildschirm 32— (Fernsehnachrichten). – Bonn: Inter Nationes, 1996.

Тема 3. **Devisen und Kurse**

Практичні заняття – 6 год.

Практичне заняття 1

1. Begriff „Devisen— und seine Bestandteile.
2. Devisen und Sorten.
3. Wechselkurs und Konvertibilität einer Währung.

Практичне заняття 2

1. Begriffe der Aufwertung und Abwertung. Arten der Kurssysteme.
2. Grafik der Kursentwicklung.
3. Die Deutsche Bundesbank und ihr Aufgabenfeld. Begriff der Bundesbankautonomie.

Практичне заняття 3

1. Der EURO als erste gemeinsame Europawährung.
2. Geschichte der EURO -Einführung.
3. Probleme und Existenzperspektiven der einheitlichen Europawährung.

Тема 4. **Staatshaushalt und Steuern**

Практичні заняття – 10 год. Самостійна робота – 1 год. Модульна контрольна робота – 3 год.

Практичне заняття 1

1. Steuern als Abgaben. Historische Entwicklung der Steuererhebung.
2. Grundsätze der Besteuerung.

Практичне заняття 2

1. Steuerarten und Gruppen.
2. Der Zweck der Steuererhebung.

Практичне заняття 3

1.Steuerpolitik in Deutschland und in der Ukraine. Begriff der „Einkommensteuerstaates―.
2.Das europäische Steuerrecht.

Практичне заняття 4
1. Steuerrecht in Deutschland und den deutschsprachigen Ländern.
2.Begriffe der Steuerhinterziehung und Steuerflucht.

Практичне заняття 5
Модульна контрольна робота до змістового модулю 1

Завдання для самостійної роботи студентів

Sammeln Sie Informationen und verfassen Sie eine Hausarbeit zu den ausgewählten Themen:

1. Probleme der Steueroasen. Steuerhinterziehung und Steuerflucht in der Ukraine.
2. Steuerrecht in der Ukraine.

Приклад типових завдань модульної контрольної роботи

Modulkontrollarbeit zum Themenblock **„Devisen und Kurse”**
Variante I

I. Prüfung der thematischen (informativen) Kompetenz
Beantworten Sie die folgenden Fragen:
1. Erläutern Sie den Unterschied zwischen Devisen und Sorten.
2. Wodurch unterscheidet sich ―Anzahlung‖ von der ―Vorauszahlung‖?
3. Geben Sie Definition für ―Konvertierbarkeit‖.
4. Erläutern Sie den Begriff ―Aufwertung‖. Veranschaulichen Sie diesen mit konkreten Beispielen.

Bewertung: max. Punktezahl für die 2. Aufgabe – **4 Punkte** (nach der Zahl der Fragen)

II. Prüfung der lexikalisch-grammatischen Kompetenz
Füllen Sie die Lücken in den unten angeführten Sätzen:
1. Aus dem Zusammentreffen von … und … auf dem … ergibt sich der Wechselkurs.
2. Der Wechselkurs ist der … in … Währung, der für einen bestimmten … ausländischer Währung zu zahlen ist.
3. … Wechselkurse bilden sich auf dem Devisenmarkt ohne staatliche … , also ausschließlich durch … und …
4. Werden Wechselkurse vom Staat …, so handelt es sich um … Wechselkurse. In der Praxis gibt es diese Kurse mit und ohne …

Bewertung: max. Punktezahl für die 2. Aufgabe – **4 Punkte** (nach der Zahl der Sätze)

III. Prüfung der translatorischen Kompetenz
Übersetzen Sie den Textausschnitt ins Deutsche.

Відповідно до Указу Президента України та статей 99 і 102 Конституції України протягом 2 - 16 вересня 1996 року в Україні була проведена грошова реформа. В обіг введено національну валюту України гривню та її соту частку - копійку. Код валюти літерний - UAH, код валюти цифровий - 980, скорочена назва - грн. Емісійний інститут - Національний банк України.

В обігу знаходяться: **банкноти** номінальною вартістю 1, 2, 5, 10, 20, 50, 100, 200 і 500 гривень; **розмінні монети** номінальною вартістю 1, 2, 5, 10, 25, 50 копійок; **обігові**

монети номінальною вартістю 1 гривня.

На лицьовому боці банкноти розташовані: портрети видатних діячів історії та літератури України, написи "УКРАЇНА" або "УКРАЇНА" і НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ", номінальну вартість банкнот словами та цифрами. Дизайн доповнюють орнаменти та розетки, які виконані багатоколірним друком.

На зворотному боці банкнот у центрі розміщено зображення історико-архітектурних пам`яток України, зверху над якими зроблено напис "НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ".

Bewertung: max. Punktezahl für die Übersetzung – **12 Punkte.**

Maximale Punktezahl für die ganze Modulkontrollarbeit - **20 Punkte**

Bewertung:

18-20 Punkte - „ausgezeichnet—

14-17 Punkte - „gut—

10-13 Punkte - „genügend—

9 und weniger - „ungenügend—

Формою заключного контролю в 1 семестрі є **іспит.**

Екзаменаційний білет з основної іноземної мови для 1 курсу освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» складається з трьох завдань:

1) читання, перекладацький аналіз і переклад рідною мовою фрагменту тексту з пройденої тематики курсу;
2) реферування україномовної статті публіцистичного стилю німецькою мовою (обсяг статті – 2000 знаків, обсяг реферованого тексту – 2/3 від обсягу статті);
3) бесіда на запропоновану тему.

Перелік розмовних тем до іспиту

1. Welche zwei Modelle der Wirtschaftsordnung werden grundsätzlich unterschieden? Was sind deren Prinzipien?
2. Was beinhaltet das Konzept der sozialen Marktwirtschaft? Führen Sie konkrete Beispiele an.
3. Welche Gruppen von Kreditinstituten gibt es in Deutschland? Beschreiben Sie Ihre Besonderheiten im Tätigkeitsbereich.
4. Sprechen Sie über die Organe der Deutschen Bundesbank. Was beinhaltet der Begriff „Bundesbankautonomie—?
5. Vergleichen Sie das Aufgabenfeld der Deutschen Bundesbank und der Europäischen Zentralbank.
6. Erläutern Sie Begriffe —Aufwertung| und —Abwertung|. Veranschaulichen Sie diese mit konkreten Beispielen.
7. Wodurch unterscheiden sich verschiedene Kurssysteme unter dem Aspekt der Kursbildung?
8. Welche Steuern und von wem werden in Deutschland eingetrieben?
9. Vergleichen Sie die Steuerpolitik in Deutschland und in der Ukraine.
10. Äußern Sie sich zu Problemen der Steuerhinterziehung und Steuerflucht.
11. Worin besteht das Problem des Modells der sozialen Marktwirtschaft?
12. Sprechen Sie zur Geschichte der Marktwirtschaft.
13. Erläutern Sie die wichtigsten Gegensätze zwischen der Markt- und Planwirtschaft.
14. Charakterisieren Sie staatliche Maßnahmen zur Bewältigung der Wirtschaftskrise in Deutschland und in den EU-Ländern.
15. Schildern Sie aktuelle wirtschaftliche Situation in der Ukraine.

II семестр

Змістовий модуль 2

Тема 1. ***Die Europäische Union***

Практичні заняття – 10 год.

Практичне заняття 1

1. Die Europäische Union: Begriffsklärung. Geschichte der EU-Gründung.
2. Mitgliedstaaten und Beitrittskandidaten.
3. Probleme der EU-Erweiterung.

Практичне заняття 2

1. Politisches System der EU. EU-Organe und ihr Tätigkeitsbereich.
2. Europäischer Rat und Rat der Europäischen Union.
3. Europäisches Parlament.

Практичне заняття 3

1. Europäische Kommission.
2. Europäische Zentralbank.
3. Gerichtshof der Europäischen Union.
4. Der Europäische Rechnungshof.

Практичне заняття 4

1. Politikbereiche der Union. Zuständigkeiten.
2. Wirtschafts- und Wettbewerbspolitik der EU.
3. Europäische Wirtschafts- und Währungsunion
4. Gemeinsame Handelspolitik

Практичне заняття 5

1. Außen- und Sicherheitspolitik der EU.
2. Entwicklungspolitik der Europäischen Union.
3. Bildungspolitik und Forschungsförderung in der EU. Kulturpolitik.
4. Sozial- und Beschäftigungspolitik der EU.

Завдання для самостійної роботи студентів

1. Übersetzen Sie den Artikel „Entwicklungslinien, Kontroversen und Perspektiven— ins Ukrainische. Erstellen Sie dabei den programmatischen Wortschatz zum Thema „Die EU: politische Probleme und Lösungen— (Umfang des Wortschatzes: min. 50 lex. Einheiten)
Quelle: http://de.wikipedia.org/wiki/Europäische_Union

Тема 2. ***Internationale Organisationen: die UNO***

Практичні заняття – 10 год.

Самостійна робота – 1 год.

Практичне заняття 1

1. Vereinte Nationen: Begriffsklärung.
2. Geschichte und Wurzeln der UNO.

Практичне заняття 2

1. Gründung der Vereinten Nationen.
2. Charta der Vereinten Nationen.

Практичне заняття 3

1. Arbeit und Ziele der UN
2. Friedensicherung und „Blauhelme—
3. Medienarbeit

Практичне заняття 4

1. Organisation der UN
2. Mitglieder und Amtssprachen der UN

3. Organe der UN: Haupt- und Nebenorgane.
4. Sonderorganisationen.

Практичне заняття 5

1. Haushalt und Finanzierung der UN
2. Der UN-Sicherheitsrat
3. Kritik an den Vereinten Nationen

Завдання для самостійної роботи студентів

1. Übersetzen Sie den Artikel „Kompetenzen— ins Ukrainische. Erstellen Sie dabei den programmatischen Wortschatz zum Thema „Die UN: Aufgaben, Organisation, kritische Anhaltspunkte— (Umfang des Wortschatzes: min. 50 lex. Einheiten)

Quelle: http://de.wikipedia.org/wiki/Vereinte_Nationen#Kritik

Тема 3. ***Internationale Organisationen: die NATO***

Практичні заняття – 10 год.

Самостійна робота – 1 год.

Практичне заняття 1

1. Die Organisation des Nordatlantikvertrags: Begriffsklärung
2. Geschichte und Entwicklung der NATO

Практичне заняття 2

1. Aufgaben und Ziele der NATO
2. NATO-Einsätze und Antiterrormaßnahmen

Практичне заняття 3

1. Organisation der NATO
2. Zivile Organisation.
3. Militärische Organisation der NATO. Der NATO-Militärausschuss.

Практичне заняття 4

1. Die NATO-Mitgliedschaft.
2. Mitgliedstaaten und Beitrittskandidaten.

Практичне заняття 5

1. Kritik an der NATO.
2. NATO-Einsätze im Irak und Afghanistan.

Завдання для самостійної роботи студентів

1. Übersetzen Sie den Artikel „Partnerschaft für den Frieden— ins Ukrainische. Erstellen Sie dabei den programmatischen Wortschatz zum Thema „Die NATO: Struktur, Organisation, Mitgliedstaaten und Beitrittskandidaten— (Umfang des Wortschatzes: min. 50 lex. Einheiten)

Quelle: http://de.wikipedia.org/wiki/Partnerschaft_f%C3%BCr_den_Frieden

Тема 4. ***Internationale Organisationen: die OSZE***

Практичні заняття – 4 год.

Практичне заняття 1

1. Geschichte der OSZE.
2. Ziele und Aktivitäten der OSZE.
3. Die wichtigsten Gremien und Organe.

Практичне заняття 2

1. Büro für demokratische Institutionen und Menschenrechte.
2. Hoher Kommissar für nationale Minderheiten
3. Beauftragter für die Freiheit der Medien

Модульна контрольна робота до змістового модулю 2

Приклад типових завдань до модульної контрольної роботи
Modulkontrollarbeit zum Themenblock **„Internationale Organisationen“**

Variante I

I. Prüfung der thematischen (informativen) Kompetenz

Beantworten Sie die folgenden Fragen:

1. Welche Organisation gilt als Vorgängerin der OSZE?
2. Was ist unter dem Begriff „Out-of-Area-Einsätze— im NATO-Kontext gemeint?
3. Welche Etappe der UNO-Geschichte ist mit der berühmten Jalta-Konferenz verbunden?

Bewertung: max. 6 Punkte (je 2 Punkte für die Antwort auf die Frage)

II. Prüfung der lexikalisch-grammatischen Kompetenz

Füllen Sie die Lücken in den unten angeführten Sätzen:

1. US-Präsident Franklin D. Roosevelt unternahm nach dem … des Völkerbundes noch während des Zweiten Weltkrieges einen zweiten Versuch, eine Organisation zur … des Friedens zu schaffen, und erarbeitete zusammen mit dem britischen Premierminister Winston Churchill die… .
2. Die KSZE war von einem Tauschgeschäft geprägt: Für den Ostblock brachte sie die … der Grenzen der Nachkriegsordnung und einenstärkeren wirtschaftlichen … mit dem Westen. Im Gegenzug machte der Osten … bei den Menschenrechten. In den Folgejahren entstanden in mehreren kommunistischen Ländern Bürgerrechtsbewegungen, die sich auf die Akte von Helsinki beriefen und zum … des Ostblocks beitrugen, so dass die KSZE entscheidend zum Ende des Kalten Kriegs beitrug.
3. Im Zuge der NATO-… wurden 1999 Tschechien, Polen, Ungarn sowie 2004 noch Estland, Lettland, Litauen, Bulgarien, Rumänien, die Slowakei und Slowenien Mitglieder der NATO.

Bewertung: max. 8 Punkte (nach der Zahl der eingesetzten Wörter)

III. Prüfung der translatorischen Kompetenz

Übersetzen Sie den Textausschnitt ins Ukrainische.

Die erste Konferenz für Sicherheit und Zusammenarbeit in Europa fand vor allem auf Initiative des Warschauer Paktes ab dem 3. Juli 1973 in Helsinki statt.
Teilnehmer der blockübergreifenden Konferenz waren die USA, Kanada, die Sowjetunion und alle europäischen Staaten mit Ausnahme von Albanien.
Die Schlussakte von Helsinki vom 1. August 1975 ist in so genannte Körbe gegliedert:

- Korb I: Prinzipienkatalog, u.a. Gewaltverzicht, Unverletzlichkeit (aber nicht Unveränderbarkeit) der Grenzen, Achtung der Menschenrechte und Grundfreiheiten
- Korb II: Zusammenarbeit in den Bereichen Wirtschaft, Wissenschaft, Technik und Umwelt, Sicherheit, Mittelmeerraum
- Korb III: Grundsätze der Zusammenarbeit im humanitären und anderen Bereichen, Erleichterung von menschlichen Kontakten über die

Blockgrenzen hinweg, Informationsaustausch
Bewertung: max. 6 Punkte (nach der Zahl der übersetzten Sätze)

Maximale Punktezahl für die ganze Modulkontrollarbeit - 20 Punkte
Bewertung:
18-20 Punkte - „ausgezeichnet—
14-17 Punkte - „gut—
10-13 Punkte - „genügend—
9 und weniger - „ungenügend—

Формою заключного контролю в 2 семестрі є **іспит.**
Екзаменаційний білет з основної іноземної мови для 1 курсу освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» складається з трьох завдань:
1) читання, перекладацький аналіз і переклад рідною мовою фрагменту тексту з пройденої тематики курсу;
2) письмове реферування україномовної статті публіцистичного стилю німецькою мовою (обсяг статті – 2000 знаків, обсяг реферованого тексту – 1/3 від обсягу статті);
3) бесіда на запропоновану тему.

Перелік розмовних тем на іспит (II семестр)

1. Erläutern Sie das Tätigkeitsfeld der NATO (Inhalt des Nordatlantikvertrags, Aufbau und Organe, Mitglieder, Aufgaben).
2. Sprechen Sie zur Geschichte, Entwicklung und Perspektiven der NATO seit der Unterzeichnung des Nordatlantikvertrags bis heute.
3. Berichten Sie über die Organisation für Sicherheit und Zusammenarbeit in Europa (Entstehung, Ziele, Gremien und Organe, Inhalt der Schlussakte von Helsinki).
4. Charakterisieren Sie das Amt unter der Obhut der OSZE: Büro für demokratische Institutionen und Menschenrechte.
5. Welche Aufgabenfelder umfasst der Posten des Hohen Kommissars für nationale Minderheiten sowie der Posten des Beauftragten für die Freiheit der Medien?
6. Wodurch kennzeichnen sich die Vereinten Nationen als globale internationale Organisation (Geschichte, Organe, Aufgaben, Mitglieder, Sonderorganisationen)?
7. Schildern Sie die UNO-Sprachenpolitik.
8. Nehmen Sie Stellung zu folgender These: die Europäische Union- offenes Projekt oder Modell in Grenzen (EU-Erweiterung)?
9. Berichten Sie über die Hauptorgane der EU und deren Aufgabenkreis.
10. Äußern Sie sich in Bezug auf die Sprachenregelung der EU.
11. Sprechen Sie zur Geschichte der Europäischen Union.
12. Was ist unter dem Begriff ―Europäische Wirtschafts- und Währungsunion‖ verstanden?
13. Drücken Sie Ihre Meinung zum Vergleich ―Euro = Teuro‖.
14. Präsentieren Sie die einzelnen Schritte der Euro-Einführung.
15. Erläutern Sie den Vorgang eines Börsengeschäfts bei verschiedenen Arten von Börsen. Führen Sie konkrete Beispiele an.
16. Welche Arten von Wertpapieren sind Ihnen bekannt? Erklären Sie den Unterschied zwischen einer Aktie und einer Anleihe.
17. Was ist der Unterschied zwischen einem Einheitskurs und dem Aktienindex? Welche Aktienindizes sind Ihnen bekannt?
18. Bereiten Sie eine Wirtschaftsmeldung über die letzten Tendenzen an der Frankfurter Wertpaperbörse. Denken Sie dabei an verschiedene Notierungen repräsentativer deutscher Unternehmen.
19. Vergleichen Sie eine Börse, eine Auktion und einen Supermarkt. Finden Sie Ähnlichkeiten und Unterschiede zwischen den drei Begriffen.
20. Sprechen Sie zur Geschichte der Börse.

Рекомендована література

Основна література

1. D.Freyhoff, O.V.Beketova, N.Yzermann.Wirtschaftssprache Deutsch.– Nova Knyha Verlag, 2001.
2. N.Borisko. Sprechen wir über Deutschland. – M.: Астрель, 2004.
3. Marktplatz. Deutsche Sprache in der Wirtschaft. Begleitbuch zur Hörfunkserie der Deutschen Welle. – Köln: Labonte, 1998.
4. Norbert Schröer: *Interkulturelle Kommunikation. Einführung*. Essen: Oldib Verlag, 2009.
5. Jürgen Bolten und Claus Ehrhardt (Hrsg.): *Interkulturelle Kommunikation*. Sternenfels: Verlag Wissenschaft und Praxis, 2003.

Ресурси мережі Інтернет

1. www.dw-world.de
2. www.ard.de
3. www.web.de
4. www.bundesregierung.de

www.bundeskanzlerin.de

IIIсеместр

Змістовий модуль 1

Тема 1. ***Interkulturelle Kommunikation: Begriffsklärung.***
Практичні заняття – 10 год.
Самостійна робота – 1 год.

Практичне заняття 1

1. Begriff der interkulturellen Kommunikation.
2. Aufgaben der IKK
3. Missverständnisse der IKK

Практичне заняття 2

1. Kulturbegriff und seine Bestandteile.
2. Kultur und Kommunikation
3. Kultur und Verhalten
4. Kulturnormen und Kulturwerte.

Практичне заняття 3

1. Begriff des Ethnozentrismus
2. Kulturidentität
3. Ethnische Identität
4. Persönliche Identität

Практичне заняття 4

1. Grundlagen der Kommunikationstheorie
2. Begriff der interpersonellen Kommunikation
3. Modelle der Kommunikationsprozesse
4. Funktionen der Kommunikation

Практичне заняття 5

1. Arten der Kommunikation
2. Kommunikationswirkung und Wirkungsfaktoren.
3. Begriff der Interkulturalität. Interkulturalität als wichtige Grundlage der menschlichen Kultur.

Завдання для самостійної роботи студентів

1. Lesen Sie den Kapitel 4.1.3 „Стиль коммуникации— durch. Geben Sie den Inhalt des Kapitels in einer referativen Übersetzung wieder. Umfang der Übersetzung 2000 Anschläge.

Quelle: Т.Г.Грушевицкая, В.Д.Попков, А.П.Садохин. Основы межкультурной коммуникации.– М.: Юнити, 2003. – С. 165-169

Тема 2. ***Interkulturelle Kompetenz: Problemkreis***
Практичні заняття – 10 год.

Практичне заняття 1

1. Hintergrund und Voraussetzungen der IK -Kompetenz
2. Begriff der Kulturunterschiede

Практичне заняття 2

1. Typische Beispiele der Kulturunterschiede
2. Kulturspezifische Wahrnehmung
3. Kulturspezifisches Verhalten

Практичне заняття 3

1. Aussagen und Sprechen als kulturspezifische verbale Kommunikationselemente
2. Nonverbale Kommunikationselemente

Практичне заняття 4

1. Kulturdistanz und affektive Belastung der Kommunikationsteilnehmer
2. Unsicherheit und Kommunikationsstress.
3. Theorien der Stressreduktion

Практичне заняття 5

1. Psychologische Grundlagen der IKK
2. Abbau von Stereotypen und Vorurteilen
3. Interkultureller Konflikt

Тема 3. ***Interkulturelles Lernen.***

Практичні заняття –25 год.

.

Практичне заняття 1-4

1. Begriff der interkulturellen Erziehung.
2. Geschichte der interkulturellen Erziehung.
3. Ziele der interkulturellen Erziehung.

Практичне заняття 5-8

1. Arten der interkulturellen Erziehung.
2. Interkulturelle zweisprachige Erziehung

Практичне заняття 9-12

1. Menschenrechtserziehung
2. Demokratische Erziehung
3. Antirassistische Erziehung

Практичне заняття 13

1. Begriff des interkulturellen Trainings.
2. Arten der kulturspezifischen Trainings.

Тема 4. ***IKK und Erschließung der fremden Kultur***

Практичні заняття – 20 год. Самостійна робота – 1 год.

Практичне заняття 1

1. Begriff der Akkulturation.
2. Strategien der Akkulturation

Практичне заняття 2-4

1. Kulturschock und seine Symptome.
2. Entwicklungsmechanismen des Kulturschocks.
3. Wirkungsfaktoren des Kulturschocks.

Практичне заняття 5-6

1. Modelle der Erschließung der fremden Kultur
2. Etappen der Erschließung der fremden Kultur nach M.Bennett

Практичне заняття 7-10

1. Grundkategorien der Kultur
2. Konzept der „Kulturgrammatik— nach E.Hall
3. Konzept der „mentalen Programme— nach G.Hofstede.

Завдання для самостійної роботи студентів

1. Lesen Sie den Kapitel 4.1 „Инкультурация и социализация— durch. Geben Sie den Inhalt des Kapitels in einer referativen Übersetzung wieder. Umfang der Übersetzung – 2500 Anschläge.

Quelle: Т.Г.Грушевицкая, В.Д.Попков, А.П.Садохин. Основы межкультурной коммуникации.– М.: Юнити, 2003. – С. 70-78.

Формою заключного контролю в 2 семестрі є **іспит.**
Екзаменаційний білет з основної іноземної мови для 2 курсу освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» складається з трьох завдань:
1) читання, перекладацький аналіз і переклад рідною мовою фрагменту тексту з пройденої тематики курсу;
2) письмове реферування україномовної статті публіцистичного стилю німецькою мовою (обсяг статті – 2000 знаків, обсяг реферованого тексту – 1/3 від обсягу статті);
3) бесіда на запропоновану тему.

Перелік розмовних тем на іспит (III семестр)

21. Begriff der interkulturellen Kommunikation.
22. Kulturbegriff und seine Bestandteile.
23. Begriff des Ethnozentrismus
24. Grundlagen der Kommunikationstheorie
25. Modelle der Kommunikationsprozesse
26. Arten der Kommunikation
27. Kulturspezifische verbale Kommunikationselemente
28. Kulturspezifische nonverbale Kommunikationselemente
29. Psychologische Grundlagen der IKK: Stereotypen und Vorurteile.
30. Begriff des interkulturellen Konfliktes
31. Arten der interkulturellen Erziehung.
32. Arten der kulturspezifischen Trainings.
33. Strategien der Akkulturation
34. Mechanismen und Wirkungsfaktoren des Kulturschocks.
35. Grundkategorien der Kultur nach E.Hall und G.Hofstede

Рекомендована література

Основна література

1. Norbert Schröer: *Interkulturelle Kommunikation. Einführung*. Essen: Oldib Verlag, 2009.
2.Jürgen Bolten und Claus Ehrhardt (Hrsg.): *Interkulturelle Kommunikation*. Sternenfels: Verlag Wissenschaft und Praxis, 2003.
3.Hofstede, Geert (Hrsg.): Lokales Denken, globales Handeln. Interkulturelle Zusammenarbeit und globales Management. DTV-Beck, Auflage: 3., vollst. überarb. Aufl. (Februar 2006).
4.Т.Г.Грушевицкая, В.Д.Попков, А.П.Садохин. Основы межкультурной коммуникации.– М.: Юнити, 2003.

Додаткова література

1. Csaba Földes: *Interkulturelle Linguistik. Vorüberlegungen zu Konzepten, Problemen und Desiderata*. Veszprém: Universitätsverlag/Wien: Edition Praesens 2003.

2. Dagmar Kumbier/Friedeman: *Interkulturelle Kommunikation: Methoden, Modelle, Beispiele*. Reinbek: Rowohlt, 2006.
3. Hans Jürgen Heringer: *Interkulturelle Kommunikation – Grundlagen und Konzepte.* 2., durchges. Auflage. Tübingen/Basel: Francke, 2007 .
4. Gerhard Maletzke: *Interkulturelle Kommunikation. Zur Interaktion zwischen Menschen verschiedener Kulturen.* Opladen : Westdt. Verl., 1996.
5. Alexander Thomas, Eva-Ulrike Kinast, Sylvia Schroll-Machl (Hrsg.): *Interkulturelle Kommunikation und Kooperation. Band 1: Grundlagen und Praxisfelder.* 2. Auflage. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2005.
6. Alexander Thomas, Stefan Kammhuber, Sylvia Schroll-Machl (Hrsg.): *Interkulturelle Kommunikation und Kooperation. Band 2: Länder, Kulturen und interkulturelle Berufstätigkeit.* 2. Auflage. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2007.
7. Hans-Jürgen Lüsebrink: *Interkulturelle Kommunikation. Interaktion, Fremdwahrnehmung, Kulturtransfer.* Stuttgart, Weimar: J.B. Metzler, 2005.
8. Apfelthaler, Gerhard: Interkulturelles Management. Die Bewältigung kultureller Differenzen in der internationalen Unternehmenstätigkeit. Verlag Manz Fortis FH, Wien. (2000).
9. Bergemann, Niels (Hrsg.): Interkulturelles Management. Springer, Berlin; Auflage: 3., vollst. überarb. u. erw. Aufl. (Oktober 2002).
10. Bolten, Jürgen (Hrsg.): Interkulturelles Handeln in der Wirtschaft. Verlag Wissenschaft und Praxis, Sternenfels 2004.
11. Földes, Csaba; Antos, Gerd (Hrsg.): *Interkulturalität: Methodenprobleme der Forschung. Beiträge der Internationalen Tagung im Germanistischen Institut der Pannonischen Universität Veszprém, 7.-9. Oktober 2004*. München: Iudicium 2007.
12. Koch, Eckart; Speiser, Sabine (Hrsg.): Interkulturelles Management - Neue Ansätze, Erfahrungen, Erkenntnisse. Rainer Hampp Verlag, München/Mering (2008).

Методичні рекомендації до проведення практичних занять

TEXTE ZUM REFERIEREN

1. ЧОРНОБИЛЬ БОЛИТЬ І ДОСІ

Сьогодні до категорії осіб, які постраждали внаслідок Чорнобиля, належать майже 3,5 мільйона громадян України, серед яких понад один мільйон дітей. І для забезпечення соціального захисту потерпілих за усіма програмами потрібно щонайменше 4,5 мільярда гривень, що за нинішніх умов фактично неможливо. Однак спільними зусиллями центральних і місцевих органів влади за останні роки пощастило дещо поліпшити ситуацію. Вперше пенсії, пільги і компенсації цього року було виплачено майже повністю і на 90 відсотків погашено заборгованість. Цього року всі програми соціального захисту профінансовано на 450 мільйонів гривень.

Водночас стан здоров'я громадян і особливо тих, хто постраждав на забруднених територіях, досить тривожний. Тому збереження здоров'я людей залишається найскладнішою проблемою держави. Викликає особливу стурбованість збільшення кількості захворювань у постраждалих дітей. З метою розв'язання цієї проблеми, міністерство охорони здоров'я затвердило програму медико-санітарного забезпечення осіб, які постраждали. Виділені з бюджету кошти будуть спрямовані на лікування тяжко хворих у спеціалізованих лікувальних закладах і науково-дослідних інститутах

Мінохорони здоров'я та Академії медичних наук, на придбання ліків, оснащення діагностичного обладнання і соціально-психологічну підтримку та реабілітацію постраждалого населення. Міністр з питань надзвичайних ситуацій також проінформував, що в рамках виконання програми створення належних умов для проживання постраждалого населення буде побудовано в Хмельницькій, Рівненській, Житомирській, Київській та Чернігівській областях майже 100 тисяч житлових будинків, 10 шкіл, 3 дитячі садки, 8 лікарень та 5 амбулаторних поліклінік у місцях компактного проживання постраждалих громадян. Крім того, уряд продовжує постійно привертати увагу до проблем наслідків Чорнобильської катастрофи міжнародної спільноти. Триває активна співпраця з ООН, ЮНЕСКО, Європейською комісією і поглиблюється двостороннє співробітництво з Республікою Білорусь та Російською Федерацією.

Хоч якими б складними були фінансово-економічні умови, чорнобильські програми все одно потрібно виконувати. Для цього, насамперед, треба підвищити ефективність використання виділених коштів, але слід вишукувати й неофіційні додаткові джерела фінансування. Мінфін вважає за потрібне прискорити прийняття Концепції захисту населення у зв'язку з Чорнобильською катастрофою і внести зміни до закону про правовий режим територій, що зазнали радіоактивного забруднення. це дозволить чітко визначитися з населеними пунктами, які нині відносяться до потерпілих, а також виваженіше, з урахуванням реальних можливостей держави, визначити і статус потерпілих.

2. УКРАЇНІ ПОТРІБНЕ СХОВИЩЕ ДЛЯ РАДІОАКТИВНИХ ВІДХОДІВ

За кількістю ядерних блоків Україна входить до першої десятки держав із розвиненою енергетикою. Проте, небагато втіхи від цього факту - адже лідерство у виробництві енергії атома неминуче призводить до лідерства у накопиченні радіоактивних відходів, екологічно небезпечних протягом сотень тисяч років і які знищити просто неможливо. Для їх переробки існують певні технології, але вони надто дорого коштують. В Україні проблема ізоляції небезпечних залишків є специфічною і особливо гострою. Понад 95 відсотків радіоактивних відходів мають чорнобильське походження - виникли внаслідок катастрофи. Майже всі вони перебувають у неконтрольованому стані, та ще й безпосередньо взаємодіють із навколишнім середовищем. Найбільша потенційна загроза - від начинки об'єкта "Укриття". Однак і досі не вирішено, куди і як саме, та з найменшим екологічним ризиком подіти радіонуклідні маси.

Про все це йшлося на Міжнародній конференції "Екологічні проблеми захоронення радіоактивних відходів", що відбулася в столиці. Організатори - Державний науковий центр радіогеохімії навколишнього середовища та Інститут прикладних проблем екології, геофізики і геохімії України. Учасники - фахівці з Росії, Білорусі, України, Німеччини та Великої Британії.

Під час вибуху реактора лише відносно невелику частку ядерного палива було викинуто за межі четвертого енергоблоку. До 200 тонн урану, плутонію та інших продуктів залишилося у приміщеннях. Потужність дози випромінювання досягає трьох тисяч рентген на годину (смертельними для людини є 100 рентген за годину). Загальна ж кількість забруднених різноманітних конструкцій та інших матеріалів складає близько півмільйона тонн, у тому числі високоактивних - 125 тисяч тонн. Цього достатньо, щоб вкрити територію України. Про наслідки годі й говорити. Особливо ж небезпечними є 40 тонн радіоактивного пилу. У разі порушення цілісності саркофага його рознесе вітром.

Звісно, й інші відходи у зоні відчуження потребують надійної ізоляції. Йдеться про різноманітні продукти дезактивації забрудненої території, які знаходяться у трьох сховищах, а також у 800 траншеях на площі близько десяти квадратних кілометрів, їх лише засипано піском. Велику кількість радіоактивних матеріалів із фрагментами ядерного палива поховано під шаром насипного грунту і щебеню поблизу об'єкта. Вже

розпочався активний процес вимивання радіоактивних речовин. Вони рухаються ґрунтовими водами у Прип'ять, а потім - у Дніпро. Фахівці вважають, що Славута зазнає змін мінімальних. Тож панікувати начебто немає підстав. Проте, на думку японських учених, збільшення радіоактивності питної води навіть на один мікрорентген за годину може мати шкідливі наслідки для людей з порушеним імунітетом та неповноцінним харчуванням.

Не забуваймо й про так звані звичайні планові високоактивні відходи АЕС. За діючою українсько-російською угодою, відпрацьоване паливо вітчизняних станцій переробляється в Росії, а небезпечні залишки повертатимуть в Україну, починаючи з 2010 року.

3. Охорона навколишнього середовища

Збереження навколишнього середовища і природних ресурсів є сьогодні одним із великих викликів часу для держави, господарства і громадян. Велике значення в громадській дискусії надається охороні навколишнього середовища. Населення вважає її одним із першорядних політичних завдань. Багато громадянок і громадян, а також громадські групи своєю дотеперішньою активністю дали важливі поштовхи для охорони навколишнього середовища і зробили конкретний внесок в поліпшення екологічної ситуації.

Також індустрія і економіка визнали, що економія і екологія не повинні бути протилежностями, а навпаки – охорона навколишнього середовища необхідна також і з економічної точки зору. Послідовний захист повітря, води і грунтів є на тривалий час центральною передумовою для здорового економічного розвитку. В Німеччині понад півмільйона осіб прямо чи посередньо працюють на охорону навколишнього середовища. Тут розвинулася сучасна індустрія з охорони навколишнього середовища, яка пропонує прогресивну техніку для запобігання і усунення шкоди навколишньому середовищу. Найсучасніша екологічна технологія з позначкою “made in Germany” стала експортним виробом, що має великий попит у цілому світі; частка німецької індустрії з охорони навколишнього середовища в світовій торгівлі становить на цей час понад 20 відсотків.

На рівні федерації за охорону навколишнього середовища відповідає Федеральне міністерство охорони навколишнього середовища. Йому підлягає між іншим Федеральне відомство охорони навколишнього середовища у Берліні. Федеральні землі мають також міністерства охорони навколишнього середовища.

Три принципи керують екологічною політикою федерального уряду:

- принцип передбачливості: політика охорони навколишнього середовища повинна формуватися таким чином, щоб можна було якнайраніше запобігти небезпеці і уникнути нанесення шкоди навколишньому середовищу
- принцип спричинювача: не суспільство, а той, хто обтяжує навколишнє середовище або завдає йому шкоди, є відповідальним за це і повинен нести витрати на запобігання шкоді або її усунення
- принцип співпраці: в розв’язанні екологічних проблем беруть широку участь держава і економіка, громадяни і громадські групи, бо кожний несе відповідальність за навколишнє середовище.

Завдання держави полягає в утворенні належної законодавчої основи для діяльності підприємств і окремих осіб за збереження природних основ життя. В останні роки був створений широкий екологічно-політичний інструментарій для охорони навколишнього середовища, який постійно розвивається. Соціальне ринкове господарство в Німеччині містить також екологічну спрямованість.

Дидактичне забезпечення самостійної роботи

4. Політика охорони навколишнього середовища

Метою федерального уряду є якнайшвидше створення в усій Німеччині однорідних екологічних життєвих умов на високому рівні. Для цього потрібні мільярдні інвестиції, головним чином в галузі санації застарілих забруднень, знешкодження відходів і розширення та побудови нових очищувальних установок.

Але одні лише національні заходи не є достатніми, тому що забруднення повітря, річок і морів не знає національних кордонів. Особливим завданням є глобальні екологічні проблеми, такі як зміна клімату, руйнування озонового шару і скорочення біологічної багатоманітності, які можуть бути розв'язані лише шляхом широкого світового співробітництва. Через це федеральний уряд провадить і на міжнародному рівні активну політику охорони навколишнього середовища, надто в ЄС, але також і в численних міжнародних організаціях. Знаменною подією у 1992 році була конференція ООН щодо охорони навколишнього середовища і розвитку в Ріо-де-Жанейро. Федеральний уряд енергійно виступає за те, щоб надалі послідовно розвивалося міжнародне співробітництво в царині охорони навколишнього середовища.

Ідеалом екологічно-політичної стратегії федерального уряду є тривалий розвиток, що відповідає принципам збереження довкілля. Це, зокрема містить врахування і інтеграцію вимог охорони навколишнього середовища в інші сфери діяльності і в політику.

5.Охорона природи і піклування про ландшафти

Частка поверхні, зайнятої поселеннями і транспортними шляхами, збільшилася в західній частині Федеративної Республіки з кінця п'ятдесятих років до кінця вісімдесятих років від 8 до 12 відсотків. Водночас значно зменшилася частка просторів з природним виглядом. Кількість видів тварин і рослин, яким загрожує вимирання, надалі зростає.Через це захист місцевих видів тварин і рослин та збереження природних життєвих просторів є першочерговим завданням охорони природи і піклування про ландшафти. Федеральний закон про охорону природи, який визначає загальні положення для законів земель про охорону природи і піклування про ландшафти, постійно поліпшувався так само як і Закон про захист видів тварин і рослин.

Десять роздольних територій, що варті особливої охорони, були дотепер оголошені в Німеччині "Національними парками"; до них слід додати велику кількість природних парків і заповедників, а також 12 визнаних ЮНЕСКО біосферних резерватів.

Німеччина бере активну участь в укладанні і реалізації міжнародних угод про охорону природи. Крім того, важливі імпульси для подальшого розвитку національної охорони природи йдуть від співробітництва в рамках Європейського співтовариства. Директива ЄС про захист птахів і Директива ЄС "Флора/фауна/природне середовище" була запроваджена в німецьке право; федерація і землі інтенсивно працюють над здійсненням об'єднаної біотопної системи ЄС "НАТУРА 2000".

6. Удержування чистоти повітря

Як і в інших індустріальних країнах, повітря в Німеччині забруднюється шкідливими речовинами, які походять від експлуатації електростанцій, індустрії і ремесла, вуличного руху і опалення квартир. Забруднення навколишнього середовища особливо помітне в ушкодженні лісів. Близько 68 відсотків дерев мають різні ступені ушкодження, від незначних до великих, лише 32 відсотки видаються здоровими. Через це здоров'я людей, грунти і води, будівлі і цінні пам'ятки культури повинні захищатися від подальшого забруднення повітря.

Проти забруднення повітря була розроблена широка програма. Забрудненню повітря вже запобігається біля джерела його виникнення і воно енергійно усувається. Так, наприклад, шкідливі речовини, що потрапляли в повітря від електростанцій і теплоцентралей, а також із вихлопних газів автомобілів, зараз в значній мірі стримуються фільтрами, відповідно, каталізаторами. Такі заходи, як "Постанова про великі топкові

установки” і “Технічний порадник по удержуванню чистоти повітря” примусили тих, хто експлуатує елетростанції, та індустрію до швидкого переобладнання своїх установок у відповідності з останнім рівнем техніки. Виділення в повітря двооксиду сірки і оксидів азоту в промисловості вже знизилося на 20-30 відсотків, а до середини дев’яностих років очікується зниження на 40 відсотків.

Викиди двооксиду сірки із електростанцій старих федеральних земель знизилися від 1983 до 1993 року приблизно на 84 відсотки. Відносно оксидів азоту було досягнуто зниження на 74 відсотки.

В галузі транспорту забруднення повітря оксидами азоту знижується завдяки впровадженню регульованого триходового каталізатору для очистки вихлопних газів. Сьогодні всі нові автомобілі на терені ЄС повинні оснащуватися цим пристроєм для очистки вихлопних газів. Подальше зменшення викидів досягається вживанням безсвинцевого бензину, який сьогодні пропонується на всіх німецьких бензоколонках.

Боротьба із забрудненням повітря є також міжнародним завданням. Половина забруднень повітря двооксидом сірки в Федеративній Республіці походить із сусідніх країн. І навпаки, половину шкідливих речовин, що утворюються в Німеччині, вітер несе в сусідні країни. Через це велике значення має, наприклад, Женевська конвенція про удержування чистоти повітря від 1983 року.

До світових проблем захисту клімату належать такі гази, як двоокис вуглецю, які спричиняють “парниковий ефект”, а також зростаюче руйнування озонового шару фторохлористим вуглеводнем (ФХВВ). Федеративна Республіка відіграє тут провідну роль. Виробництво ФХВВ в Німеччині до 1995 року повністю зупиняється. Викиди двоокису вуглецю (CO2) повинні до 2005 року скоротитися на 25-30 відсотків (за основу береться 1987 рік). Федеративний уряд ухвалив широку загальну концепцію для реалізації цієї вимогливої мети CO2 вже впали на 14,5 відсотка.

7. Захист від шуму та захист вод і морів

1.Передусім в місцях найбільшого скупчення населення шум, надто шум транспорту, став значним тягарем для населення. Через це заходи по подоланню шуму є нагальними: житлові вулиці перетворюються в зони “якнайменшого руху транспорту”, знижуються показники граничного шуму транспортних засобів і літаків. Все більше нових вулиць одержують шумопоглинаюче облицювання. При будівництві шляхів і залізничних дільниць біля шляхів і сусідніх з ними будинків встановлюються шамоглушники для захисту населення від неприйнятого шуму. Також в промисловості і на будівництві запроваджується безшумна технологія.

2.Значного поліпшення у справі захисту вод і морей було досягнуто також лише після впровадження суворих правил уведення і будівництва нових очищувальних споруд, насамперед біологічної обробки стічних вод промисловістю і общинами. Вони були передусім спрямовані проти органічних забруднень поверхневих вод. Якщо такі сильно забруднені ріки як Рейн або Майн на початку сімдесятих років були у біологічному відношенні практично мертвими, то сьогодні там завдяки покращанню якості води живуть багато порід риб. Проте, як і раніше, велику потребу в санації відчувають багато озер і річок в нових федеральних землях.

Значний внесок в захист вод робить, між іншим, Закон про мито на випускання стічних вод. Він зимусив общини і промисловість дуже різко знизити вміст в стічних водах шкідливих і поживних речовин. Проблемою, що потребує розв’язання, є Забруднення вод шкідливими речовинами, які не дисимілюються. В міжнародному масштабі – надто в праві ЄС -, а також федеральним урядом поставлені дороговказки щодо недопущення проникання у води також цих речовин. Води повинні особливо захищатися від забруднення отрутохімікатами для захисту рослин, між іншим, шляхом все більше вимог

щодо допуску і використання таких речовин. Також для питної води, яка надходить переважно з грунтових вод, від 1986 року діють суворі граничні показники.

Багато шкідливих і поживних речовин потрапляють зрештою через річки або повітря у море, якщо вони не були нейтралізовані на землі. Але також судноплавство і видобуток нафти забруднюють море. Ці проблеми можна вирішити лише шляхом солідарних дій всіх держав. Кроки по зменшенню шкідливих і поживних речовин у Північному морі були ухвалені за ініціативою Німеччини на міжнародних конференціях щодо захисту Північного моря у 1984, 1987 і 1990 рр.

На цей час усіма державами на підставі цих рішень були зупинені злив у море промислових відходів і спалювання покидьків. Також злив очищувальних шламів, який ще провадить одна держава у Північному морі, буде єю поступово припинений до кінця 1998 року.

Країни району Балтійського моря співробітничають від 1974 року в Гельсінкській комісії по захисту Балтійського моря. У 1992 році вони ухвалили міжнародну програму дій, яка протягом найближчих 20 років має здійсніти санацію найбільших джерел забруднення.

8. Енергетична політика

Стабільне енергопостачання є одним з основних елементів життєздатності сучасної економіки. Надійність енергопостачання, економічність та дбайливе ставлення до навколишнього середовища та наявних ресурсів виступають безумовними і рівнозначними складовими частинами німецької енергетичної політики, яка була викладена федеральним урядом в його генеральній концепції енергетичної політики у 1991 році. У ній беруться до уваги основні зміни і галузі енергетичної політики, які були викликані об’єднанням Німеччини,ризиком парникового ефекту, прогресом европейської інтеграції та змінами в Середній і Східній Європі, а також в колишньому Радянському Союзі. З часу німецького об’єднання ринкові економічні умови та відповідні правові основи діють також і в нових федеральних землях, наприклад, суворі правові нормативи стосовно навколишнього наявних реакторів.

У Німеччині енергопостачання знаходиться, головним чином, в руках підприємств з приватногосподарською формою управління. Держава забезпечує лише правові основи енергетичного господарства. Сюди належать, наприклад, Закон про енергетичне господарство, роспорядження про попередження кризових становищ та поповнення запасів, а також розпорядження щодо охорони навколишнього середовища.

З 1973 року ситуація на міжнародних енергетичних ринках зазнала багаторазових глибоких змін. Два стрибкоподібних підвищення цін на нафту призвели до спадів у світовій економіці; наприкінці 1985 року почалося швидке падіння цін. Зміни в Середній та Східний Європі, а також в колишньому Радянському Союзі надали нових вимірів співробітництву між Сходом і Заходом в галузі енергетики та використанню енергетичних ресурсів цих країн, в першу чергу, Росії. Це, та ще війна в Перській затоці у 1990-91 рр., знову помітно підкреслило невизначеність в розвитку цін для все ще найважливішого з енергоносіїв – нафти.

Система енергопостачання економіки повинна враховувати не лише нафту, а й орієнтуватися на розгалужені джерела постачання, залишаючись гнучкою та здатною до пристосувань в ситуації великої залежності від імпорту. Під впливом кризових підвищень цін на нафту в сімдесятих роках спільна енергетична політика ЄС зазнала значних змін. В руках Співтовариства нині знаходиться вагомий інструментарій для підтримки структурних змін в енергетичному господарстві та раціонального застосування енергії, а також для зменшення залежності від нафти (програми

THERMIE, SAVE, JOULE та ALTENER). Комісія ЄС у рамках широкої европейської стратегії, спрямованої на зменшення викидів CO2, запропонувала ввести комбінований податок на енергію +CO2, що було схвалено федеральним урядом.

Зважаючи на характерне для останніх десятиріч швидке зростання забрудненості навколишнього середовища при виробництві та використанні енергії, у майбутньому необхідно звертати більшу, ніж досі, увагу на ощадливе та раціональне виробництво і використання енергії.

9. Основні елементи німецької енергетичної політики

Німецьке енергетичне господарство та споживачі енергії та дбайливому ставленні до навколишнього середовища в процесі енергокористування.На багатьох напрямках охорони навколишнього середовища, які пов'язані тим чи іншим чином з енергетикою, Німеччина посідає провідне міжнародне становище.

Енергетична політика відзначається такими основними елементами:

- зусилля, спрямовані на досягнення консенсусу стостовно майбутньої енергетичної політики, зокрема, використання вугілля та атомної енергії, а також щодо заощадження енергії і розширення використання поновлюваних видів енергії;
- забеспечення дбайливого ставлення до навколишнього середовища в процесі енергопостачання є центральною метою німецької енергетичної політики. Федеральний уряд в дев'яностих роках переносить центр ваги своєї політики в галузі енергетики та охорони навколишнього середовища на розробку та впровадження широкої стратенії захисту клімату;
- ринкова економічна політика з метою досягнення та забеспечення водночас надійного, економічного енергопостачання, пов'язаного з дбайливим ставленням до навколишнього середовища та енергетичних ресурсів;
- подальші зусилля, спрямовані на ощадливе енергоспоживання та на дослідження і впровадження довгочасних альтернатив одержання енергії, зокрема, її поновлюваних видів;
- подальша інтеграція в межах Європейського внутрішнього ринку.

Через високу залежність від імпорту міжнародне співробітництво в галузі енергетики набуває великого значення, як з партнерами по ЄС, так і у рамках Міжнародного Енергетичного Агенства, а також з країнами Середньої і Східної Європи та країнами-наступницями колишнього Радянського Союзу.

Кам'яне та буре вугілля повинні допомогати і в майбутньому надійному енергопостачанню німецького суспільства. Щоправда, їх вклад в наступні роки виявиться помітно меншим, ніж це було ще наприкінці вісімдесятих років. Але кам'яне вугілля й надалі відіграватиме важливу роль як джерело енергії для металургійної промисловостіті та електрифікації економіки. Зокрема, через несприятливі геологічні умови німецьке кам'яне вугілля значно дорожче, ніж імпортне. Федеральний уряд та землі з розвинутою гірнично-рудною промисловістю – Північний Рейн-Вестфалія і Саар – підтримують цю галузь значними державними коштами, маючи на меті забеспечення збуту її продукції в електроенергетиці та металургійній промисловості.

За висновком федерального уряду, подальше використання атомної енергії є прийнятим до того часу, поки відсутні будь-які інші енергоносії, що характеризуються подібною надійністю постачання, толерантістю до навколишього середовища та ще й сприятливими цінами.

Засоби діагностики навчальних досягнень студентів

Поточне тестування, модульні контрольні роботи, контроль усних відповідей під час практичних занять, оцінка за ІНДЗ.

Контрольна робота для самоконтролю

1. Ergänzen Sie die fehlenden Präpositionen und Artikel, wenn nötig.

1. … Anfang des Jahres fährt er immer in die Alpen.
2. Hoffentlich kann sie … zwei Jahren ihr Studium beenden.
3. … Vormittag hat sie niemals Zeit zum Lesen.
4. Der deutschen Wiedervereinigung wird … 3.Oktober gedacht.
5. … Silvester besucht er seine Freunde im benachbarten Ausland.
6. Frau Taubert ist schon … 25 Jahren im Leseklub.
7. Wladimir Kaminer wurde … Jahre 1967 in Moskau geboren.
8. Er ist … mehr als 20 Jahren nach Berlin gekommen.
9. … 17.00 Uhr … 19.00 Uhr ist die Bibliothek geöffnet.
10. … 13.00 Uhr beginnt die Mittagspause.
11. Sie liest … Augenblick einen Roman von Heinrich Böll.
12. … freien Abenden geht er oft ins Fitnessstudio.

2. Welche Verben passen?

1. Wenn man einen Text schnell liest, dann … man ihn.
2. Wenn man etwas gut vorbereiten will, dann muss man sich dafür Zeit… .
3. Er kann seine Rede nicht frei halten, er muss sie … .
4. Papa, kannst du mir eine Geschichte …. ?
5. Das Kleingedruckte im Kaufvertrag sollte man sich immer genau …. .

3. Ergänzen Sie die Konjunktionen *wenn* oder *als*.

1. … man täglich die Zeitung liest, ist man gut informiert.
2. … er noch klein war, hat ihm die Großmutter immer etwas vorgelesen.

3. Jedes Mal, … die familie an den Strand gehen wollte, regnete es.
4. Er geriet immer unter Zeitdruck, … der Termin näher rückte.
5. Sie hatte viel Zeit für ihre Hobbys, … sie noch Single war.
6. … er sich nicht beeilt, wird er noch das Flugzeug verpassen!
7. Immer …. Der Vater Birkensaft zapfen wollte, suchte er sich eine besonders saftige Birke aus.
8. …. Der Vater nach Berlin zog, musste er sich nach einem neuen Hobby umsehen.

4. Formen Sie die Präpositionalangaben in konditionale Nebensätze um.

Vergiss beim Aussteigen dein Handy nicht. *Vergiss dein Handy nicht, wenn du aussteigst.*

1. Du musst beim Arbeiten gründlicher sein.
2. Mit etwas mehr Fleiß schaffen Sie die Prüfung sicher.
3. Er kann das Tennisturnier mit ein bisschen Glück gewinnen.
4. Ohne deine Hilfe hätte ich das nie geschafft.
5. Bei regelmäßiger Teilnahme am Kurs erhalten Sie eine Teilnahmebescheinigung.
6. Vergessen Sie beim Verlassen des Zuges Ihr Handgepäck nicht.
7. Ohne Stadtplan finde ich das Stadion nicht.

ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИХ ПОСІБНИКІВ, ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ ТОЩО

1. Брандес М.П. Стилистика немецкого языка / М.П. Брандес. - М.: Высш. шк., 1990. – 320 с.
2. Брандес М.П. Практикум по стилистике немецкого язика / М.П. Брандес. - М.: Высш. шк., 1990. – 448 с.
3. Жеребков В.А. Стилистическая грамматика немецкого язика / В.А. Жеребков. - М.: Высш. шк., 1988. – 314 с.

Aspekte sprachlichen Handels. Arbeitsbuch für die Oberstufe. – Frankfurt / Berlin / München: Diesterweg, 1986. – 234 S.

Conrad. Chips. Sensoren. Computer. - Leipzig / Jena / Berlin: Urania, 1986. – 315 S.

Galaj O.M. Deutsch für die Fachrichtung Philologie / O.M. Galaj u.a. – Minsk: Vyssaja Skola, 1990. – 540 S.

Hebel F. Lesen. Darstellen. Begreifen. Lese- und Arbeitsbuch für den Literatur- und Sprachunterricht. Ausgabe A 6 / F. Hebel u.a. – Frankfurt am Main: Hirschgraben, 1990. – 260 S.

"Politische Zeitung" 54 / 88.

Römer. Geschäftliche Briefe des Privatmanns, Handwerkers, Kaufmanns / Römer. - Niederhausen: Falken, 1990. – 248 S.

Killy W. TS - Texte für die Sekundarstufe / W. Killy u.a. – Hannover: Hermann Schrödel, 1983. – 164 S.

Riesel E., Schendels E. Deutsche Stilistik / E. Riesel, E. Schendels. - M.: Vyssaja Skola, 1975. – 376 S.

Riesel E. Theorie und Praxis der linguistischen Textinterpretation / E. Riesel. - M.: Vyssaja Skola, 1974. – 175 S.

Буц И.Л., Буц И.В. Учимся беседовать на общественно-политические темы / И.Л. Буц, И.В.Буц. - М.: Высшая школа, 1991. – 348 с.

Болгова Л.А., Халеева Н.И. Работа над текстом на уроке немецкого язика / Л.А. Болгова, Н.И. Халеева. - М.: Высшая школа, 1989. – 297 с.

Гандельман В.А. Актуальная общественно-политическая лексика / В.А. Гандельман. - М.: Высшая школа, 1991. – 318 с.

Миронова В.Ю., Макарова М.М. Основные трудности языка газеты / В.Ю. Миронова, М.М. Макарова. –

М.: Высшая школа, 1988. – 220 с.
Aktuelle Texte 3. Lesen, Hören, Diskutieren und Schreiben. – Stuttgart: Ernst Klett, 1979. – 179 S.
Mayers Jugendlexikon. 2, aktualisierte Auflage. – Meyers Lexikonverlag, 1991. – 672 S.
Tatsachen über Deutschland. Societäts. – Verlag, Frankfurt/Main, 1992. – 546 S.
Kleines Deutschland Lexikon.Verlag C.H. Beck, München, 1994. – 613 S.
Almanach der Bundesregierung 1995-1996. Presse- und Informationsamt der Bundesregierung, Bonn, 1995. – 465 S.
Langenscheidts Grosswörterbuch. Deutsch als Fremdsprache. Langenscheidt, München, 1998. – 654 S.
Duden. Deutsches Universalwörterbuch. Dudenverlag, Mannheim, 2001. – 920 S.
Küpper.Wörterbuch der deutschen Umgangssprache. Ernst Klett Verlag, Stuttgart, 1996. – 574 S.
Бориско Н.Ф. Бизнес-курс немецкого языка / Н.Ф. Бориско. – К., 1996. – 350 S.
Гутникова А.В. Методические указания к развитию навыков устной речи на немецком языке / А.В. Гутникова. – Мариуполь: МГИ, 2002. – 64 с.
Aktuelle Texte (1-3). – Ernst Klett Verlag, 1982. – 179 S.
Istschenko N., Karpus A., Perkowska I. Deutsch / N.Istschenko, A.Karpus, I.Perkowska. – Вінниця: Нова книга, 2001. – 264 S.
Leselandschaft (2). - Verlag für Deutsch, 1997.
Schuhmann F. Mittelstufe Deutsch / F. Schuhmann. - Verlag für Deutsch, München, 1992. – 320 S.

Допоміжна

51. Журнал Deutschland.
52. Журнал Guten Tag.
53. Журнал Inter Nationes.
54. Журнал Kulturchronik.
55. Журнал TIP.
56. Журнал Deutsch als Femdsprache.
57. Культурная жизнь ФРГ. – Бонн: Интер Натионес, 1993.
58. Примирение через границы. .- Bonn: Inter Nationes –1991.
59. Bolten J., Gehrke E. Marktchance. – Stuttgart, München, Düsseldorf, Leipzig: Ernst Klett Verlag, 1997.
60. Bubner Fr. Transparente Landeskunde.- Bonn: Inter Nationes -1998.
61. Deutsche in Rußland und in der GUS. - Bonn: Inter Nationes –1991.
62. Europa 2000. - Bonn: Inter Nationes –1991.
63. Forster M. Hörverständnisübungen. - Bonn: Inter Nationes, 1991.
64. Führ Chr. Schulen und Hochschulen in der BRD.- Bonn: Inter Nationes, 1988.
65. Marktplatz. – Köln: Deutsche Welle, 1998.
66. Meyers- Jugendlexikon. – Mannheim, Wien, Zürich: Meyers Lexikonverlag, 1989.
67. Mensch und Raum. 5-6.
68. NATO. - Bonn: Inter Nationes, 1996.
69. Pötzsch H. Die deutsche Demokratie. – Bonn, 1995.
70. Rump C.G. Wie betrachte ich ein abstraktes Kunstwerk.- Bonn: Inter Nationes -1997.
71. Tatsachen über Deutschland. – Verlag: Frankfurt am Main, 2000.
72. Thema Politik. – Ernst Klett Verlag, 1990.

13. Інформаційні ресурси

73. Umweltschutz in Deutschland. – Bonn, 1992.
74. CD-Rom “Von Aachen bis Zwickau”.
75. CD-Rom. Marktplatz. – Köln: Deutsche Welle, 2000.
76. CD-Rom “Encarta 98”.
77. CD-Rom „Louvre“.
78. http://www.bildunssserver.de
79. http://www.daf.uni- mainz.de/landeskunde
80. http://www.deutsch-als- fremdsprache.de
81. http://www.deutsch-onlme.com
82. httD://www.einblicke.com
83. http://www.encarta.de

84. http://www.faz.net
85. http://www.focus.de
86. http://www.fu-berlin.de/phin
87. http://w\vw.fussnoten~zur- literatur.de
88. http://www.greenpeace.de
89. http://www.inter-natmnes.de
90. httD://www.ismennt.is/not/bernd
91. http://www.handelsblatt.com
92. http://www.iuneekarriere.com
93. http://www.imse. imi-essen.de
94. http://punktde.ruhr~uni-
95. HttD://www.spiegeI.de
96. htt»://www.stern.de
97. http://www.tu-dresden.de/sulifff/daf
98. http://www.zdf.de
99. http://www.zeit.de
100. http://www.zum.de

ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ БІБЛІОТЕКИ ПО ЗАБЕЗПЕЧЕННЮ НАВЧАЛЬНИМИ ПІДРУЧНИКАМИ (ПОСІБНИКАМИ) З ДИСЦИПЛІНИ

з/п	Найменування навчальної дисципліни	Автор підручника (навчального посібника тощо)	Найменування підручника (навчального посібника тощо)	Найменуваня видавництва, рік видання	Кількість примірників
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**
1	ПУПМ	Бориско Н.Ф.	Бизнес-курс немецкого языка / Н.Ф. Бориско.	– К., 1996. – 350 S..	20
2	ПУПМ	Istschenko N., Karpus A., Perkowska I.	Deutsch / N.Istschenko, A.Karpus, I.Perkowska.	– Вінниця: Нова книга, 2001. – 264 S.	20
3	ПУПМ	Schuhmann F.	Mittelstufe Deutsch / F. Schuhmann.	- Verlag für Deutsch, München, 1992. – 320 S.	10
4	ПУПМ	Гутнікова А.В.	Методичний посібник Завдання для самостійної роботи студентів з ПУПМ	Маріуполь: МДГУ, 2004	15 Е-платформа МДУ
5.	ПУПМ	Гутнікова А.В.	НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК З РОЗВИТКУ НАВИЧОК УСНОГО МОВЛЕННЯ ТА РЕФЕРУВАННЯ ЗА ТЕМОЮ « ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ТА РОЗВИТОК ЕНЕРГЕТИКИ» З ОСНОВНОЇ ТА ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ (ДЛЯ СТУДЕНТІВ IV КУРСУ ОС «БАКАЛАВР» напряму підготовки 6.0020303 «МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА (німецька)»;	Маріуполь: МДУ, 2017	20 Е-платформа МДУ

			ОС «МАГІСТР СПЕЦІАЛЬНОСТІ 014 «СЕРЕДНЯ ОСВІТА» спеціалізація «МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА (англійська, друга іноземна)»; 035 «ФІЛОЛОГІЯ» спеціалізація "МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА «МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА (англійська, друга іноземна)», «ПЕРЕКЛАД (англійська, друга іноземна мова).		